

ριφθῶσι αἱ σαθραὶ βάσεις τοῦ οἰκονομικοῦ ἀτομικισμοῦ, αἵτινες ἀντίκεινται πρὸς τὸν φυσικὸν καὶ ἐνστικτώδη σκοπὸν τῆς ὁμαδικῆς εὐημερίας τῆς ἀνθρωπότητος ὡς γένους. Ὁ ἀγὼν τῆς ζωῆς θὰ ἐμπεδωθῇ εἰς ἀνώτερον ἐπίπεδον, εἰς τὴν πνευματικὴν ἀμιλλαν μεταξὺ ἀτόμων καὶ ὁμάδων, πρὸς ἐπιστημονικὴν, ἐφευρετικὴν, καλλιτεχνικὴν κλπ. ἀνάδειξιν. ἀντὶ τοῦ σημερινοῦ βαρβάρου ἀγῶνος πρὸς ὕλικὴν ἐπισώρευσιν πλοῦτου. Ἡ ἀνεπτυγμένη κοινωνικὴ συνείδησις θὰ ξεύρῃ νὰ ἐκτιμᾷ τὴν ἀνθρωπίνην ἰκανότητα καὶ πνευματικὴν ποιότητα, μετὰ τῆς ἐξ αὐτῶν προερχομένης κοινωνικῆς ὠφελιμότητος, καὶ οὐχὶ τὴν ὕλικὴν ποσότητα πλοῦτου. Τὸ ἐλατήριον τῆς βιοπάλης θὰ εἶναι πνευματικὸν οὐχὶ ὕλικόν. Τὸ ὕλικόν μέρος τῆς ζωῆς θὰ λυθῇ πλέον, καὶ πᾶς τις θὰ ἐργάζεται μετὰ τὴν ἐπίγνωσιν ὅτι δὲν μπορεῖ ἄλλως νὰ ἀποτελέσῃ μέρος τῆς κοινωνικῆς ὁμάδος καὶ ὅτι ὁ ἐκ τῆς ἐργασίας του πρὸς οἰκονομικὴν συντήρησιν προκύπτων πλοῦτος εἶναι μόνον τὸ ἀπαραίτητον μέσον, οὐχὶ σκοπὸς τοῦ βίου, ὡς σήμερον χυδαίως ἐκλαμβάνεται. Ὁ εὐγενὴς τοῦ βίου σκοπὸς θὰ εἶναι ἢ διὰ τῆς φιλοπόνου ἐπιστημονικῆς, καλλιτεχνικῆς καὶ μορφωτικῆς ἐν γένει ἀναπτύξεως καὶ παραγωγικῆς ἰκανότητος, ἀνάδειξις καὶ ἀπόκτησις κοινωνικῆς ἐκτιμῆσεως, ὡς καὶ ἀληθοῦς εὐδαιμονίας.

Διὰ τὴν διανοητικὴν ἢ μορφωτικὴν ἀναγέννησιν εἶναι ἀπαραίτητος πρῶτον ἡ γενικὴ καὶ ριζικὴ ἀνασύστασις τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ συστήματος, ἀπὸ νηπιαγωγείου μέχρι πανεπιστημίου, ἐπὶ τὸ καθαρῶς ἐπιστημονικόν, θετικόν καὶ πρακτικόν ὡς καὶ τελεία διάδοσις καὶ ἐκλατκευσις τῆς θετικῆς μορφώσεως. Ὁ μέγας Ἀμερικανὸς κοινωνιολόγος ἔχει τὴν ἐξῆς φράσιν ὡς σύνθημα τῆς διανοητικῆς καὶ κοινωνικῆς ἀναγέννησεως: «Καθολικὴ διάδοσις τῆς ὑφισταμένης θετικῆς γνώσεως».

Ἡ ἐπιστήμη, τοῦτέστι θετικὴ γνώσις, εἶναι ἡ ὑπερτάτη κοσμικὴ ἀλήθεια διαρκῶς λύουσα τὰ προβλήματα τῆς ἀνθρωπίνης βιοπάλης καὶ ἐπελευθερώνουσα παντοειδῶς τὸν ἄνθρωπον ἐκ τῆς ἀμαθείας καὶ τῆς δουλικῆς ἐργασίας. Ἡ μεγαλύτερα πηγὴ τῆς δυνάμεως εἶναι ἡ ἀλήθεια, ἡ δὲ ἐπιστήμη εἶναι ἡ μεγαλύτερα πηγὴ τῆς ἀληθείας. Μόλις πρὸ δύο αἰώνων ἤρχισαμεν νὰ ἀνοίγωμεν τὴν μεγάλην ταύτην βίβλον τῆς θετικῆς ἐπιστημονικῆς γνώσεως, ἀντλοῦντες κατὰ τοσοῦτον ἀλήθειαν, δυνάμιν ἐλευθερίαν. Ἄλλ' ἑκατομμύρια ἀνθρωπίνων ὄντων ἀκόμη ζοῦν εἰς φρικτῶδη ἀμάθειαν, δεισιδαιμονίαν καὶ μῖσος ἐνφ' πολυάριθμοι βιβλιοθηκαὶ σήμερον γέμουν ἐπιστημονικῶν βιβλίων τὰ ὅποια θὰ ἠδύναντο νὰ διασκορπίσουν τὴν ἀμάθειαν, νὰ ἐξαλείψουν τὴν δεισιδαιμονίαν καὶ νὰ διδάξουν τοὺς λαοὺς ὅτι τὸ μῖσος εἶναι πρωτόγονον τοῦ ζώου πάθος. Ἐν τούτοις, βραδέως ἀλλὰ σταθερῶς ἡ θετικὴ γνώσις ἔχει ἀρχίσῃ νὰ ἀπλοῦται ἐκ τῶν βιβλιοθηκῶν εἰς ὀλίγους νόας, ἀπὸ τοὺς ὀλίγους εἰς πολλοὺς μέχρις ὅτου ἀπλωθῇ εἰς ὅλον τὸν κόσμον φέρουσα πραγματικὴν ἀναγέννησιν καὶ ἐλευθερίαν. «Θὰ γνωρίσῃς τὴν ἀλήθειαν καὶ ἡ ἀλήθεια θὰ σὲ καταστήσῃ ἐλεύθερον».

Ἡ ἠθικο-θρησκευτικὴ ἀναγέννησις ἐγκτεται κυρίως εἰς τὴν ἀπαλλαγὴν ἀπὸ τὴν ὑποκριτικὴν ἠθικὴν τῆς ἐθιμοτυπίας καὶ ἀπὸ τὰς φανατικὰς, δογματικὰς καὶ δεισιδαίμονας θρησκείας.

Τὰ μεταφυσικὰ θεοκρατικὰ δόγματα οὐδόλως πλέον χωροῦν εἰς τὴν ἐπιστημονικὴν σκέψιν. Ἡ ἐκ τῶν ἄνω πάνσοφος καὶ πολυεὐπλαγχνος μεταφυσικὴ προνοητικότης οὐδαμοῦ παρουσιάζει ἴχνη τῆς ὑποστάσεώς της. Ὁλόκληρον τὸν ἀνόργανον καὶ ἐνόργανον κόσμον διέπει ἀγὼν φοβερός καὶ ἀτέρμων. Ἡ δὲ ἐμφανιζομένη τοῦ σύμπαντος σχετικὴ σταθερότης καὶ ἄρμονία εἶναι μόνον τὸ ἀναγκαστικῶς ἐξελιχθὲν ἀποτέλεσμα τῆς ἰσοροπίας τῶν ἀντιθέτως ἀγωνιζομένων στοιχειωδῶν δυνάμεων.

Ἡ οὕτω προκύψασα σχετικὴ τοῦ σύμπαντος εὐστάθεια καὶ ἄρμονικότης τέρπει τὸν ἄνθρωπον διὰ τῆς δράσεως καὶ τοῦ ἐξυπνᾶ τὸν ἐνστικτώδη κοσμικὸν καὶ ἠθικὸν οὕτως εἰπεῖν πόθον διὰ τὸ θετικῶς ἀληθές, τὸ σταθερῶς καλὸν καὶ τὸ ἄρμονικῶς ὄρατον, καθότι καὶ ὁ ἴδιος ἄνθρωπος εἶναι ἐν ἀναπόσπαστον μέρος τῆς μονιστικῆς κοσμικῆς οὐσίας ἣτις, ἀενάως ἀγωνίζεται καὶ πάντοτε τείνει, κατὰ φυσικὴν συνέπειαν, νὰ καταφθάσῃ ἐν σχετικῶς ἄρμονικόν καὶ γαλήνιον, σύνθετον καὶ σταθερὸν στάδιον.

Ἔσπευτε μόνον ἐναπομένει νὰ προστρέξωμεν εἰς τὴν θετικὴν θρησκευτικὴν πίστιν εἰς τὸ ἀνθρώπινον γένος, ὡς κατέχον τὸν νοῦν, τὴν συνειδητὴν διάνοιαν, τὴν ἐπιτυχεστέραν ταύτην τῆς ἐνοργάνου ἐξελίξεως συγκρότησιν. Ἡ ἀνθρωπίνη διάνοια ὡς οἰωνοὶ ἀνεξάρτητος ἐκ τοῦ σύμπαντος ἀντικειμενικὴ ὑπερροπότης ἀποβαίνει τὸ μόνον ὀρθολογικὸν κριτήριον δυνάμενον νὰ ἐξεχνιάσῃ παλινδρομικῶς τὸ πῶς εὐρέθημεν νὰ υπάρχωμεν καὶ μελλοντικῶς νὰ προσχεδιάσῃ τὸ πῶς πράγματι πρέπει καλλίτερον νὰ υπάρχωμεν.

Ἄλλὰ ποία ἄλλη κοσμικὴ σύνθεσις παρουσιάζει τὴν συνειδητὴν ταύτην καὶ δημιουργικὴν διάνοισιν. Ἡ μήπως καὶ αὕτη ἡ τῶν μεταφυσικῶν θρησκειῶν τελεία θεϊστικὴ καὶ δημιουργικὴ ιδιότης οὐρανίας τινὸς ὄντοτητος, δὲν εἶναι ἢ ὁ ἀντικατοπισμὸς τῶν ἰδίων τοῦ ἀνθρωπίνου νοῦς ὑπερτάτων δυνατοτήτων, τὸ ἴδιόν του ἀπαύγασμα καὶ ὁ ἴδιός του προβολεὺς φωτίζων τὰ ἀπώτατα τῆς ἀνθρωπίνης προόδου μελλοντικὰ στάδια, εἰς ἃ δυνατὸν σὺν τῷ χρόνῳ νὰ καταφθάσῃ; Ὁ ἀνθρώπινος πόθος τοῦ λιτρεύειν θεϊτικόν τι ἄπειρον καὶ τέλειον εἶναι αὕτη αὕτη ἀπόδειξις ὅτι ἡ ἀνθρωπότης ἐγκαλεῖ τὴν δυνατότητα τοῦ πρὸς τὸ τέλειον βαδίζειν. Οὐχὶ λοιπὸν χρυσὴ καὶ παραδείσιος θεοκρατικὴ ἐποχὴ ἐν τῷ παρελθόντι ἢ νῦν κάπου ἐν οὐρανοῖς, ἀλλὰ χρυσὴ καὶ παραδείσιος θεο ἀνθρωπιστικὴ ἐποχὴ ἐπὶ τῆς γῆς ἐν τῷ ἐγγύῳ ἱστορικῷ μέλλοντι.

ριφθῶσι αἱ σαθραὶ βάσεις τοῦ οἰκονομικοῦ ἀτομικοῦ ἀτομικοῦ, αἵτινες ἀντίκεινται πρὸς τὸν φυσικὸν καὶ ἐνστικτώδη σκόπον τῆς ὁμαδικῆς εὐημερίας τῆς ἀνθρωπότητος ὡς γένους. Ὁ ἀγὼν τῆς ζωῆς θὰ ἐμπεδωθῆ εἰς ἀνώτερον ἐπίπεδον, εἰς τὴν πνευματικὴν ἀμιλλαν μεταξὺ ἀτόμων καὶ ομάδων, πρὸς ἐπιστημονικὴν, ἐφευρετικὴν, καλλιτεχνικὴν κλπ. ἀνάδειξιν. ἀντὶ τοῦ σημερινοῦ βαρβάρου ἀγῶνος πρὸς ὕλικὴν ἐπισώρευσιν πλοῦτου. Ἡ ἀνεπτυγμένη κοινωνικὴ συνείδησις θὰ ξεύρῃ νὰ ἐκτιμᾷ τὴν ἀνθρωπίνην ἱκανότητα καὶ πνευματικὴν ποιότητα, μετὰ τῆς ἐξ αὐτῶν προερχομένης κοινωνικῆς ὠφελιμότητος, καὶ οὐχὶ τὴν ὕλικὴν ποσότητα πλοῦτου. Τὸ ἐλατήριον τῆς βιοπάλης θὰ εἶναι πνευματικὸν οὐχὶ ὕλικόν. Τὸ ὕλικόν μέρος τῆς ζωῆς θὰ λυθῆ πλέον, καὶ πᾶς τις θὰ ἐργάζεται μετὰ τὴν ἐπίγνωσιν ὅτι δὲν μπορεῖ ἄλλως νὰ ἀποτελέσῃ μέρος τῆς κοινωνικῆς ομάδος καὶ ὅτι ὁ ἐκ τῆς ἐργασίας του πρὸς οἰκονομικὴν συντήρησιν προκύπτων πλοῦτος εἶναι μόνον τὸ ἀπαραίτητον μέσον, οὐχὶ σκοπὸς τοῦ βίου, ὡς σήμερον χυδαίως ἐκλαμβάνεται. Ὁ εὐγενὴς τοῦ βίου σκοπὸς θὰ εἶναι ἢ διὰ τῆς φιλοπόνοῦ ἐπιστημονικῆς, καλλιτεχνικῆς καὶ μορφωτικῆς ἐν γένει ἀναπτύξεως καὶ παραγωγικῆς ἱκανότητος, ἀνάδειξις καὶ ἀπόκτησις κοινωνικῆς ἐκτιμῆσεως, ὡς καὶ ἀληθοῦς εὐδαιμονίας.

Διὰ τὴν διανοητικὴν ἢ μορφωτικὴν ἀναγέννησιν εἶναι ἀπαραίτητος πρῶτον ἡ γενικὴ καὶ ριζικὴ ἀνασύστασις τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ συστήματος, ἀπὸ νηπιαγωγείου μέχρι πανεπιστημίου, ἐπὶ τὸ καθαρῶς ἐπιστημονικόν, θετικόν καὶ πρακτικόν ὡς καὶ τελεία διάδοσις καὶ ἐκλατκευσις τῆς θετικῆς μορφώσεως. Ὁ μέγας Ἀμερικανὸς κοινωνιολόγος ἔχει τὴν ἐξῆς φράσιν ὡς σύνθημα τῆς διανοητικῆς καὶ κοινωνικῆς ἀναγέννησεως: «Καθολικὴ διάδοσις τῆς ὑφισταμένης θετικῆς γνώσεως».

Ἡ ἐπιστήμη, τοῦτέστι θετικὴ γνώσις, εἶναι ἡ ὑπερτάτη κοσμικὴ ἀλήθεια διαρκῶς λύουσα τὰ προβλήματα τῆς ἀνθρωπίνης βιοπάλης καὶ ἐπελευθερώνουσα παντοειδῶς τὸν ἄνθρωπον ἐκ τῆς ἀμαθείας καὶ τῆς δουλικῆς ἐργασίας. Ἡ μεγαλύτερα πηγὴ τῆς δυνάμεως εἶναι ἡ ἀλήθεια, ἡ δὲ ἐπιστήμη εἶναι ἡ μεγαλύτερα πηγὴ τῆς ἀληθείας. Μόλις πρὸ δύο αἰώνων ἤρχισαμεν νὰ ἀνοίγωμεν τὴν μεγάλην ταύτην βίβλον τῆς θετικῆς ἐπιστημονικῆς γνώσεως, ἀντλοῦντες κατὰ τοσοῦτον ἀλήθειαν, δυνάμιν ἐλευθερίαν. Ἄλλ' ἑκατομμύρια ἀνθρωπίνων ὄντων ἀκόμη ζοῦν εἰς φρικτὰ ἀμάθειαν, δεισιδαιμονίαν καὶ μῖσος ἐνφ' πολυάριθμοι βιβλιοθηκαὶ σήμερον γέμουσι ἐπιστημονικῶν βιβλίων τὰ ὅποια θὰ ἠδύναντο νὰ διασκορπίσουν τὴν ἀμάθειαν, νὰ ἐξαλείψουν τὴν δεισιδαιμονίαν καὶ νὰ διδάξουν τοὺς λαοὺς ὅτι τὸ μῖσος εἶναι πρωτόγονον τοῦ ζώου πάθος. Ἐν τούτοις, βραδέως ἀλλὰ σταθερῶς ἡ θετικὴ γνώσις ἔχει ἀρχίσῃ νὰ ἀπλοῦται ἐκ τῶν βιβλιοθηκῶν εἰς ὀλίγους νόας, ἀπὸ τοὺς ὀλίγους εἰς πολλοὺς μέχρις ὅτου ἀπλωθῆ εἰς ὅλον τὸν κόσμον φέρουσα πραγματικὴν ἀναγέννησιν καὶ ἐλευθερίαν. «Θὰ γνωρίσῃς τὴν ἀλήθειαν καὶ ἡ ἀλήθεια θὰ σὲ καταστήσῃ ἐλεύθερον».

Ἡ ἠθικο-θρησκευτικὴ ἀναγέννησις ἐγκτεται κυρίως εἰς τὴν ἀπαλλαγὴν ἀπὸ τὴν ὑποκριτικὴν ἠθικὴν τῆς ἐθιμοτυπίας καὶ ἀπὸ τὰς φανατικὰς, δογματικὰς καὶ δεισιδαίμονας θρησκείας.

Τὰ μεταφυσικὰ θεοκρατικὰ δόγματα οὐδόλως πλέον χωροῦν εἰς τὴν ἐπιστημονικὴν σκέψιν. Ἡ ἐκ τῶν ἄνω πάνσοφος καὶ πολυεὐπλαγχνος μεταφυσικὴ προνοητικότης οὐδαμοῦ παρουσιάζει ἴχνη τῆς ὑποστάσεώς της. Ὁλόκληρον τὸν ἀνόργανον καὶ ἐνόργανον κόσμον διέπει ἀγὼν φοβερός καὶ ἀτέρμων. Ἡ δὲ ἐμφανιζομένη τοῦ σύμπαντος σχετικὴ σταθερότης καὶ ἁρμονία εἶναι μόνον τὸ ἀναγκαστικῶς ἐξελιχθὲν ἀποτέλεσμα τῆς ἰσοροπίας τῶν ἀντιθέτως ἀγωνιζομένων στοιχειωδῶν δυνάμεων.

Ἡ οὕτω προκύψασα σχετικὴ τοῦ σύμπαντος εὐστάθεια καὶ ἁρμονικότης τέρπει τὸν ἄνθρωπον διὰ τῆς ὁράσεως καὶ τοῦ ἐξυπνᾶ τὸν ἐνστικτώδη κοσμικὸν καὶ ἠθικὸν οὕτως εἰπεῖν πόθον διὰ τὸ θετικῶς ἀληθές, τὸ σταθερῶς καλὸν καὶ τὸ ἁρμονικῶς ὄρατον, καθότι καὶ ὁ ἴδιος ἄνθρωπος εἶναι ἐν ἀναπόσπαστον μέρος τῆς μονιστικῆς κοσμικῆς οὐσίας ἣτις, ἀενάως ἀγωνίζεται καὶ πάντοτε τείνει, κατὰ φυσικὴν συνέπειαν, νὰ καταφθάσῃ ἐν σχετικῶς ἁρμονικόν καὶ γαλήνιον, σύνθετον καὶ σταθερὸν στάδιον.

Ὡστε μόνον ἐναπομένει νὰ προστρέξωμεν εἰς τὴν θετικὴν θρησκευτικὴν πίστιν εἰς τὸ ἀνθρώπινον γένος, ὡς κατέχον τὸν νοῦν, τὴν συνειδητὴν διάνοιαν, τὴν ἐπιτυχεστέραν ταύτην τῆς ἐνοργάνου ἐξελίξεως συγκρότησιν. Ἡ ἀνθρωπίνη διάνοια ὡς οἰωνοὶ ἀνεξάρτητος ἐκ τοῦ σύμπαντος ἀντικειμενικὴ ὑπερρότης ἀποβαίνει τὸ μόνον ὀρθολογικὸν κριτήριον δυνάμενον νὰ ἐξιχνιάσῃ παλινδρομικῶς τὸ πῶς εὐρέθημεν νὰ υπάρχωμεν καὶ μελλοντικῶς νὰ προσχεδιάσῃ τὸ πῶς πράγματι πρέπει καλλίτερον νὰ υπάρχωμεν.

Ἄλλὰ ποία ἄλλη κοσμικὴ σύνθεσις παρουσιάζει τὴν συνειδητὴν ταύτην καὶ δημιουργικὴν διάνοισιν. Ἡ μήπως καὶ αὕτη ἡ τῶν μεταφυσικῶν θρησκειῶν τελεία θεϊστικὴ καὶ δημιουργικὴ ιδιότης οὐρανίας τινὸς ὄντοτης δὲν εἶναι ἢ ὁ ἀντικατοπισμὸς τῶν ἰδίων τοῦ ἀνθρωπίνου νοῦς ὑπερτάτων δυνατοτήτων, τὸ ἴδιόν του ἀπαύγασμα καὶ ὁ ἴδιός του προβολεὺς φωτίζων τὰ ἀπώτατα τῆς ἀνθρωπίνης προόδου μελλοντικὰ στάδια, εἰς ἃ δυνατὸν σὺν τῷ χρόνῳ νὰ καταφθάσῃ; Ὁ ἀνθρώπινος πόθος τοῦ λιτρεύειν θεϊτικόν τι ἄπειρον καὶ τέλειον εἶναι αὕτη αὕτη ἀπόδειξις ὅτι ἡ ἀνθρωπότης ἐγλαίει τὴν δυνατότητα τοῦ πρὸς τὸ τέλειον βαδίσειν. Οὐχὶ λοιπὸν χρυσὴ καὶ παραδείσιος θεοκρατικὴ ἐποχὴ ἐν τῷ παρελθόντι ἢ νῦν κάπου ἐν οὐρανοῖς, ἀλλὰ χρυσὴ καὶ παραδείσιος θεο ἀνθρωπιστικὴ ἐποχὴ ἐπὶ τῆς γῆς ἐν τῷ ἐγγύῳ ἱστορικῷ μέλλοντι.

Ἡ ἀνθρωπίνη συνειδητὴ διάνοια, ὁ νοῦς πηγὴ θετικῆς ἀποκαλύψεως καὶ ἀληθῆς κοσμικὸς προφήτης! Ἡ διανοουμένη ἀνθρωπότης! Ὁ ἄνθρωπος—«Θεὸς προμήνυμα! Ἴδου ἡ νέα ὀρθολογικὴ—ἀνθρωπιστικὴ (Rational humanistic) Θρησκεία, αἱ ἐκκλησίαι τῆς ὁποίας θὰ εἶναι αἱ λαϊκαὶ Ἀκαδημαῖαι ἐνθα ὁ ἐνῆλιξ λαὸς θὰ προσέλθῃ διὰ νὰ φωτισθῇ ἐκ τῆς ἀρμονικῆς μουσικῆς καὶ τῆς ὥραιας τέχνης. Θρησκεία ἐνωτικὴ διεθνῆς, ἄνευ μεταφυσικῶν δογμάτων καὶ ἀνταγωνιστικῶν αἰρέσεων! Θρησκεία Ἀνθρωπισμοῦ καὶ Μονισμοῦ! Ἴδου ἡ ὑπερτάτη πεποίθησις διὰ τῆς ὁποίας ἡ ἀνθρωπότης τῆς αὔριον θὰ δυνήθῃ νὰ στερεώσῃ τὸ βῆμα καὶ θαρραλέως νὰ βαδίσῃ διὰ μέσου τῆς ζωϊκῆς πάλης πρὸς τὴν πρόοδον καὶ τὴν εὐδαιμονίαν!

ΚΕΦΑΛΑΙΩΔΗ ΤΙΝΑ ΣΗΜΕΙΑ ΤΟΥ ΠΡΟΣΦΥΓΙΚΟΥ ΖΗΤΗΜΑΤΟΣ*

ΥΠΟ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ Κ. ΜΥΛΩΝΑ

ΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΝ ΔΑΝΕΙΟΝ

Α. Μυλωνᾶς. Μετὰ τὰς διαφωτιστικὰς ἀγορεύσεις τῶν προηγθέντων εἰς τὸ βῆμα συναδέλφων, ἀπαλλάσσομαι λεπτομεροῦς ἀναπτύξεως, θέλω δὲ περιορισθῆ εἰς κύρια τινὰ σημεῖα τοῦ ὅλου προσφυγικοῦ ζητήματος καὶ προβῆ εἰς ὑποδείξεις καὶ κρίσεις ὡς πρὸς τὰ λεπτετέρα μέτρα. Πρὸς ἀντιμετώπισιν τοῦ μεγάλου προβλήματος, φυσικὰ ἀπηγοῦντο κολοσσιαῖα οικονομικὰ μέσα. Καὶ εὐθὺς ἀμέσως ἐγεννήθη τὸ ἐρώτημα ἂν θὰ ἦτο δυνατόν τὰ μέσα ταῦτα νὰ εὐρεθῶσιν ἐν τῇ χώρᾳ, ἢ θὰ ἔπρεπε νὰ γίνῃ προσφυγὴ εἰς ἐξωτερικὴν ἀρωγὴν.

Τὸ Κράτος ἐκ τῶν ὀλίγων σχετικῶς πόρων του διέθετε καὶ διαθέτει ἀρκετὰ ἑκατομμύρια ὑπὲρ τῶν προσφύγων, ἀλλὰ δὲν ἦτο δυνατόν ἄνευ ἐξαντλήσεως οἰκονομικῆς τῆς Χώρας, νὰ μὴ προσφύγωμεν εἰς ἐξωτερικὸν δάνειον, οὐδ' ἔπρεπε νὰ γίνῃ δεκτὴ ἡ γνώμη τῆς ἐκδόσεως χαρτονομίσματος ἔστω καὶ κεκαλυμμένου, ὅπως ὑπεστηρίχθη ἀπὸ μιᾶς πλευρᾶς. Ὑπεστηρίχθη δηλαδὴ, ὅτι θὰ ἦτο δυνατόν νὰ ἐκδοθῇ χαρτονομισμα με ὑπεγγυότητα ἀκινήτων, θὰ ἦτο δυνατόν ἐξ ἄλλου νὰ χρησιμοποιηθῇ τὸ εἰς συνάλλαγμα ἀπόθεμα τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς τὸ καλύπτον ἐκδεδομένον χαρτονομισμα. Καὶ τὰς δύο αὐτὰς λύσεις δὲν ἦτο δυνατόν παρὰ νὰ ἀποκρούσῃ ἡ ὑγιῆς οἰκονομικὴ ἀντίληψις. Διότι διὰ τῆς πρώτης λύσεως θὰ ἐδημιουργεῖτο νέον πλεονάζον χαρτονομισμα, πολὺ ἐπὶ πλέον δηλαδὴ τῶν συναλλαγματικῶν ἀναγκῶν. Σημειωτέον δὲ ὅτι καὶ ὅταν ἀκόμη τὸ πλεονάζον χαρτονομισμα εἶναι κεκαλυμμένον, ἐπέρχονται αἱ βαρεταὶ συνέπειαι τῆς πληθωρικῆς κυκλοφορίας, ἀφοῦ καὶ ὅταν ἀκόμη περισσεύῃ τὸ ἐντελὸς ὑγιῆς νόμισμα, αὐτὸς ὁ χρυσὸς, ἐπακολουθοῦν αἱ συνέπειαι τῆς πληθωρικότητος, δηλαδὴ, ἡ ὕψωσις τῶν τιμῶν. Κατὰ μείζονα λόγον ὅταν τὸ κάλυμμα τοῦ πληθωρικοῦ χαρτονομίσματος εἶναι ἀκίνητα, δηλ. δυσκόλως καὶ βραδέως ἐκκαθαρίσιμοι ἄξαι, ἐνῶ ἐπὶ τέλος ὁ πλεονάζων χρυσὸς δύναται νὰ ἐξαχθῇ εἰς τὸ ἐξωτερικόν. Ἐπομένως τὸ τοιοῦτο χαρτονομισμα δὲν θὰ ἐπήρκει ἐκάστοτε, διότι θὰ ἐχρειάζετο ὄλον ἐπιπλέον διὰ ν' ἀνταποκριθῇ τὸ Κράτος εἰς τὰς ὀγκουμένας δαπάνας λόγῳ τῆς ὑπερτιμήσεως. Ἐφ' ὅσον ὅθεν δὲν ἔπρεπε νὰ ἐκδοθῇ νέον χαρτονομισμα, ἐφ' ὅσον δὲν ἦτο δυνατόν νὰ εὐρεθῶν εἰς τὸν τόπον οἱ ἀπαιτούμενοι πόροι, ἐστράφημεν εἰς τὴν ἐξωθεν ἀρωγὴν. Τοῦτο δὲ ἔχει καὶ τὸ ἐξῆς

* Δημοσιεύομεν ὀλόκληρον τὴν ἀγόρευσιν τοῦ πληρεξουσίου Ἀθηνῶν—Πειραιῶς κ. Ἀλεξ. Κ. Μυλωνᾶ ἐν τῇ Δ' Συντακτικῇ Συνελεύσει ἐπὶ τοῦ προσφυγικοῦ ζητήματος, ἀποτελοῦσαν πολῦτιμον συμβολὴν εἰς τὴν ἐπιστημονικὴν ἔρευναν τοῦ μεγάλου προβλήματος.—(Ἐστεινογραφημένα πρακτικὰ τῆς 69ης συνεδριάσεως, 30 Ἰουνίου 1924).

πλεονέκτημα, ὅτι ρίπτει εἰς τὴν πλάστιγγα τοῦ οἰκονομικοῦ ἰσοζυγίου τῶν συναλλαγῶν μας μὲ τὸ ἐξωτερικόν, ὑγιὲς νόμισμα εὐνοϊκῶς διὰ τὴν συναλλαγματικὴν κατάστασιν τῆς χώρας. Πρὸς τοῦτοις καὶ τὸ ἐξῆς, ὅτι ἐφόσον τὸ δάνειον συνολογείται εἰς ἀκμαῖον ξένον νόμισμα, ὑπάρχει δὲ βάσιμος ἐλπίς ὅτι βαίνομεν πρὸς οἰκονομικὴν ἐξυγίανσιν, δὲν θὰ ὀφείλετο βαθμηδὸν εἰς τὸ μέλλον τὸ ποσὸν τὸ σήμερον ἀντιστοιχοῦν εἰς σημερινὰς δραχμάς, δηλ. περίπου 1 1)2 δισεκατομμύριον δραχμῶν διὰ τὰ 6 ἑκατ. λίρας, ἀλλὰ ἐὰν ἡ λίρα φθάσῃ εἰς 35 δρ. θὰ ὀφείλωνται μόνον 210 ἑκατομ. δρ., ἐὰν δὲ 50 δρ., 300.000.000 δρ. κ. ο. κ.

ΤΟ ΕἰΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑ ΑΠΟΘΕΜΑ ΤΗΣ ΕΘΝ. ΤΡΑΠΕΖΗΣ

Εἰς Πληρεξούσιος. Δὲν θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ γίνῃ ἐσωτερικὸν ἀναγκαστικὸν δάνειον εἰς ξένον νόμισμα, ἐὰν ἔλον ἐχρησιμοποιοῦτο διὰ τὰς προσφυγικὰς ἀνάγκας;

Α. Μυλωνᾶς. Δὲν θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ γίνῃ ἄνευ κλονισμοῦ τῆς πίστεως, καὶ ἡ μετανοεμβριανὴ Κυβέρνησις διὰ νὰ πραγματοποιήσῃ ἐκεῖνο τὸ δάνειον προσέφυγεν εἰς τὸν πρωτότυπον τρόπον τῆς κοπῆς τῶν χαρτονομισμάτων.

Αλ. Παπαναστασίου. (Πρωθυπουργός). — Δὲν φαντάζεσθε τὸν ἀντίκτυπον τὸν ὅποιον θὰ ἔφερε εἰς τὸν τόπον ἐν καταναγκαστικὸν δάνειον;

Αλ. Μυλωνᾶς. Ἐπαναλαμβάνω ὅτι τελευταίως ὑπεστηρίχθη ὅτι θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ χρησιμοποιηθῇ τὸ ἀπόθεμα εἰς συνάλλαγμα τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς, τὸ ὅποιον ἀνέρχεται, νομίζω, εἰς 7.000.000 περίπου ἀγγλικῶν λιρῶν καὶ βαθμηδὸν νὰ ἀποσύρεται τῆς κυκλοφορίας τὸ ἐκδεδομένον ὑπ' αὐτῆς χαρτονομισμα. Καὶ τὴν τοιαύτην λύσιν θεωρῶ ἐπιζημίαν, διότι ἂν ἐχρησιμοποιοῦτο τὸ εἰς χρυσὸν ἀπόθεμα τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς, θὰ ἐπήρχετο σημαντικὴ ὑποτίμησις τῆς δραχμῆς καὶ ὑπερτίμησις τοῦ ξένου συναλλάγματος, διὰ τὰς διακυμάνσεις τοῦ ὁποίου δὲν θὰ ὑπῆρχε πλέον οὐδεὶς φραγμὸς, ἐνῶ συγχρόνως ἡ θίξις τοῦ ἀποθέματος τούτου τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς θ' ἀπετέλει κλονισμόν τῆς πίστεως.

ΟΙ ΟΡΟΙ ΤΟΥ ΔΑΝΕΙΟΥ. Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ

Κατ' ἀρχὴν λοιπὸν ἔπρεπε νὰ συνάψωμεν ἐξωτερικὸν δάνειον, ἀλλ' ὑπὸ τίνας ὄρους; Ἦσαν οἱ ὄροι ἐπαχθεῖς ἢ ὀχι; Ἄς ἐξετάσωμεν τὸ ζήτημα τοῦτο. Ἐγὼ θὰ περιορισθῶ, ἐπὶ τοῦ παρόντος, εἰς τὸν βασικὸν ὄρον. Ὁ θεμελιώδης ὄρος εἶναι, ὅτι διὰ τοῦ δανείου τούτου ἐδημιουργήθη εἰς ὄργανισμός, ὄχι μόνον πρὸς οἰκονομικὸν ἔλεγχον, ἀλλὰ καὶ μὲ αὐτόνομον ἐντὸς τοῦ Κράτους διοικητικὴν ἐξουσίαν. Καὶ ἐρωτῶ, ὁ

ὄρος οὗτος ἦτο ἀπαραίτητος; Μᾶς ἐπεβλήθη, δὲν ἠδυνάμεθα νὰ πράξωμεν ἄλλως; Ἀπὸ τὸν φακέλλον τοῦ προσφυγικοῦ ζητήματος προκύπτει, ὅτι ἡ ἡμετέρα οἰκονομικὴ ἀντιπροσωπεῖα ἐν σχεδίῳ προέτεινε τὴν Ἰδρυσιν τοῦ τοιοῦτου ὄργανισμοῦ. Διότι λέγει ἐν σχετικῇ περικοπῇ ἢ πρότασις τῆς Ἑλληνικῆς ἀντιπροσωπεῖας, ὅτι «ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις προσφέρει διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ δανείου διπλὴν ἐγγύησιν, προσριζομένην ἀφ' ἑνὸς νὰ ἐξασφαλίσῃ τοὺς πιστωτάς, ὅτι τὰ συμφέροντά των θὰ ἀπήλασον τῆς μεγαλειτέρας προστασίας καὶ ἀφ' ἑτέρου τοὺς πρόσφυγας, ὅτι τὰ διανεμόμενα κεφάλαια δὲν θὰ διετίθεντο ποτὲ διὰ σκοπὸν ἀλλότριον τοῦ εἰδικοῦ προορισμοῦ αὐτῶν. Ἡ πρώτη τῶν ἐγγυήσεων τούτων συνίσταται εἰς τὸ ν' ἀνατεθῇ ἡ ὑπηρεσία τοῦ δανείου εἰς τὴν διεθνή Οἰκονομικὴν Ἐπιτροπὴν τῶν Ἀθηνῶν».

Ἐδῶ περιγράφεται ἐν τῇ Ἑλληνικῇ προτάσει ὁ θεσμὸς αὐτὸς τοῦ ἐλέγχου. Περαιτέρω ἀναφέρεται ἐν αὐτῇ οὕτως: «Ἡ δευτέρα ἐγγύησις εἶναι ἡ δημιουργία εἰδικῆς ὑπηρεσίας, ἥτις θὰ ἐπιφορτισθῇ μὲ τὴν χρησιμοποίησιν τοῦ προϊόντος τοῦ δανείου πρὸς ἐγκατάστασιν τῶν προσφύγων».

Ταῦτα προέτεινεν ἡ ἀντιπροσωπεῖα μας.

Α. Παπαναστασίου. Ἡ πρότασις δὲν προήλθεν ἀπὸ τὴν ἐπιτροπὴν, ἀλλ' ἀτυχῶς ἀπὸ τὴν τότε Κυβέρνησιν.

Α. Μυλωνᾶς. Δὲν γνωρίζω τὰς λεπτομερείας καὶ λυποῦμαι ὅτι τὴν ἐσπέραν ταύτην δὲν παρίσταται ὁ ἀξ. ἀντιπρόσωπος τότε τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, πληρεξούσιος ἐκ Πατρῶν, ὁ ὅποιοι θὰ μᾶς ἔδιδε τὰς σχετικὰς πληροφορίες. Πιθανότατα ὁ ὄρος οὗτος ἐκρίθη ἀναγκαστικῶς πρὸς ἄρσιν πάσης ἀμφιβολίας ἀλλοίας χρησιμοποίησεως τοῦ δανείου.

Εἰς ἕτερον σημεῖωμα τοῦ σχετικοῦ φακέλλου ἀναφέρεται ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις ἔφερον ἀπεναντίας ἀντίρρησιν εἰς τὸν ὄρον τούτον, ἀλλ' ἡ ἀντίρρησις δὲν ἐπεκράτησεν, διότι ἴσως ἡ ἀτμόσφαιρα εὐρέθη δυσμενῆς ἢ διότι εἶχεν ἐπικρατήσῃ ἤδη ἡ τὸ πρῶτον ὑποβληθεῖσα πρότασις. Ἐν πάσῃ περιπτώσει ἔχομεν τὸ ἀποτέλεσμα ὅτι ἰδρῦθη ὁ ὄργανισμός οὗτος μὲ πλήρη αὐτοτέλειαν καὶ κρατικὴν δικαιοδοσίαν ὡς συνεπληρώθη διὰ τοῦ Νομοθ. Διατάγματος τῆς Ἐπαναστάσεως. Δὲν ἐκφράζω ποσῶς ἀμφιβολίαν, ὅτι δὲν ὑπῆρξαν καὶ δὲν ὑπάρχουν αἱ ἀγαθότεραι προθέσεις εἰς τοὺς ἐντολοδόχους τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν καὶ εἰς αὐτὴν ταύτην τὴν Κοινωνίαν τῶν Ἐθνῶν καὶ ὅτι ἐγένετο ἡ διαρρῦθμις αὐτῆ με τὴν ἐπιθυμίαν τῆς καλλιτέρας χρησιμοποίησεως τοῦ δανείου. Ἀλλὰ δὲν δυνάμεθα νὰ παραγνωρίσωμεν, ὅτι εἰς αὐτοτελῆς ξενικὸς ὄργανισμός, ἐκτελῶν κρατικὰ καθήκοντα, κινδυνεύει νὰ δημιουργῇ, ἀθελή-

τως πολλάκις, παρεξηγήσεις και προστριβᾶς εἰς κοινοβουλευτικὸν Κράτος, ὡς τὸ ἡμέτερον.

ΤΑ 5.000.000 ΣΤΡΕΜΜΑΤΑ

Ἐφ' ὅσον λοιπὸν ἐγένετο δεκτὸς ὁ ὅρος αὗτος, εἶναι φυσικὴ συνέπεια αὐτοῦ ὁ ἕτερος ὅρος τῆς μεταβιβάσεως τῶν 500.000 ἑκταρίων, ἢ 5 ἑκατομμ. στρεμμάτων γῆς, διὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῶν προσφύγων. Διότι προφανῶς ἐφ' ὅσον διὰ τὴν ἀποκατάστασιν εἶχεν ἡ ἐπιτροπὴ ἀνάγκην γαιῶν, ἔπρεπε τὸ Κράτος νὰ διαθέσῃ εἰς τὸν ὀργανισμόν αὐτὸν τὴν γῆν ταύτην. Ἐὰν τὸ Δημόσιον ἠθέλεν ἐνεργῆ τὴν ἀποκατάστασιν τῶν προσφύγων, θὰ εἶχεν αὐτὸ εἰς τὴν διάθεσιν του τὴν ἑκτασιν αὐτήν. Σημειώσατε δὲ ὅτι ἡ Ἐπιτροπὴ τῆς Ἀποκαταστάσεως δεόν νὰ λαμβάνῃ τὰς γαίας κατὰ πλήρη κυριότητα, ὄχι ἀπλῶς χάριν ἐγγυήσεως, ἀλλὰ πρὸς τὸν σκοπὸν ν' ἀποκαταστήσῃ ἐπ' αὐτῶν τοὺς πρόσφυγας. Λέγει δηλ. τὸ πρωτόκολλον ὅτι ἡ Ἐπιτροπὴ τῆς Ἀποκαταστάσεως θὰ διαθέτῃ εἰς τοὺς ἀποκαθισταμένους τὸν κῆρον εἴτε κατὰ κυριότητα, εἴτε κατὰ μίσθωσιν. Ἀλλὰ λόγοι γεωργικῆς οἰκονομίας ἐπιβάλλουν, ὅπως ἡ ἐπιτροπὴ διαθέσῃ τὰς γαίας εἰς τοὺς πρόσφυγας κατὰ πλήρη κυριότητα, μὲ ὑπεγγυότητα ἀπλῶς τοῦ κλήρου, εὐθὺς ὡς καταστή ἐφικτὸς ὁ ὀριστικὸς διαχωρισμὸς τῶν κλήρων.

Καὶ εἰς τοῦτο ἐφιστῶ τὴν προσοχὴν τῆς Κυβερνήσεως, ὅτι πρέπει νὰ κάμῃ τὴν σχετικὴν σύστασιν πρὸς τὴν ἐπιτροπὴν, ὅπως παραχωρῇ αὕτη τὴν ἰδιοκτησίαν εἰς τοὺς κληροῦχος, διατηροῦσα ὑπὲρ ἑαυτῆς ὑποθήκην.

Εἰς Πληρεξούσιος. Εἶπατε ὅτι αἱ παραχωρούμεναι πρὸς τὴν ἐπιτροπὴν γαίαι προορίζονται διὰ νὰ παραχωρηθῶσιν εἰς τοὺς πρόσφυγας καὶ ὅτι δὲν χρησιμεύουν ὡς ἐγγυήσις.

Ἄλ. Μυλωνᾶς. Ἐφ' ὅσον ἡ ἐπιτροπὴ διαθέτει τὴν γῆν εἰς τοὺς πρόσφυγας, δύναται μὲν νὰ καταστήσῃ ὑπεγγύους τοὺς κλήρους, ὅπως πράττει καὶ τὸ Κράτος διὰ τὰς παραχωρουμένας εἰς τοὺς ἀγρότας γαίας, ἀλλὰ πρέπει νὰ τὰς διαθέτῃ κατὰ κυριότητα.

Φίλωνδρος. Ἡ Ἐπιτροπὴ τῆς Ἀποκαταστάσεως διατηρεῖ δικαιώματα ἐπὶ τῶν παραχωρουμένων γαιῶν πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς πληρωμῆς τοῦ δανείου ;

Ἄλ. Μυλωνᾶς. Μάλιστα.

Φίλωνδρος. Κύριε πρόεδρε, εἶναι πολὺ λεπτὸν τὸ ζήτημα καὶ πρέπει νὰ διευκρινισθῇ. Ὑπάρχει σχετικὸν ἄρθρον εἰς τὴν σύμβασιν αὐτὴν ὅτι θὰ δύναται ἡ ἐπιτροπὴ ἐν περιπτώσει, καθ' ἣν δὲν φανῇ ἐν τάξει τὸ Κράτος, νὰ ἐκποιῇ καὶ εἰς τρίτους τὰ ἐδάφη ταῦτα ;

Ἄλ. Παπαναστασίου (Πρωθυπουργός). Μάλιστα, κ. συναδέλφε. Ὑπάρχει γενικὸς ὅρος. Ἀλλὰ φαντάζεσθε ὅτι τὸ Ἑλληνικὸν Κράτος θὰ ἀφήσῃ νὰ πωληθοῦν αἱ γαίαι, αἱ ὁποῖαι θὰ δοθοῦν εἰς τοὺς πρόσφυγας, καὶ νὰ ἐκδιωχθοῦν οἱ πρόσφυγες ; Δὲν πιστεύω νὰ τὸ φαντάζεσθε.

Φίλωνδρος. Οὐδέποτε διήλθε τοῦ νοῦ μου μία τοιαύτη φαντασία, ἀλλ' ἐγὼ φρονῶ καὶ πιστεύω ἀκραδάντως ὅτι οἰαδήποτε Κυβέρνησις θὰ ὑπάρχῃ, οὐδέποτε θὰ δεχθῇ νὰ ἐκτοπισθοῦν οἱ πρόσφυγες. ἀλλὰ μία τοιαύτη ἰδέα ριπτομένη μεταξὺ τοῦ προσφυγικοῦ κόσμου ὄχι ἐκ μέρους ἡμῶν, ἀλλ' ἐκ μέρους ἄλλων δυστυχῶς, εἰξεύρετε ὅτι κρατεῖ τοὺς πρόσφυγας πολὺ κρύους ἀπέναντι τῆς καλλιέργειας τῶν γαιῶν αὐτῶν ; Διὰ νὰ κάμουν τὴν γῆν αὐτὴν ἀμπέλι θέλουν 4 ἢ 5 χρόνια. Δὲν ἠμποροῦν λοιπὸν μὲ τοιαύτην ἀμφιβολίαν νὰ προβοῦν εἰς τοιαύτας δαπάνας καὶ κόπους.

Ἄλ. Παπαναστασίου (Πρωθυπουργός). Κύριε συνάδελφε, τὴν ἐποχὴν, κατὰ τὴν ὁποῖαν ἀπαλλοτριοῦνται ἐκτάσεις ἰδιωτικαὶ καὶ παραχωροῦνται εἰς τοὺς ἀγρότας, γενικῶς δηλ. κρατεῖ μία πολιτικὴ αὐξήσεως τῆς μικρᾶς ἰδιοκτησίας, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ φαντασθῇ κανεὶς ὅτι θὰ ἀφαιρεθῇ ἡ μικρὰ ἰδιοκτησία ἀπὸ πρόσφυγας διὰ νὰ δοθῇ εἰς οἰονδήποτε ἄλλον. Λοιπὸν τὸ καθήκον τῶν πληρεξουσίων εἶνε νὰ διαφωτίσουν τοὺς πρόσφυγας, ὅτι τοιοῦτος κίνδυνος δὲν ὑπάρχει, διότι ἐπὶ τέλους ὀπισθεν τῶν ἐγγυήσεων αὐτῶν ὅλων ὑπάρχει μία μεγαλυτέρα ἐγγυήσις ἀπέναντι τῶν ξένων, τὸ Κράτος τὸ Ἑλληνικόν. Ἡ σύμβασις ὁμῶς αὕτη ἔγινε, τί θέλετε νὰ κάμωμεν ;

Φίλωνδρος. Ἦθελον νὰ διευκρινισθῇ τὸ ζήτημα.

Η ΔΙΑΘΕΣΙΣ ΤΩΝ ΜΟΥΣΟΥΛΜΑΝΙΚΩΝ ΓΑΙΩΝ

Μυλωνᾶς. Τὸ Κράτος μεταβίβασεν εἰς τὴν ἐπιτροπὴν εἰς ἐκτέλεσιν τῆς ὑποχρεώσεώς του ἐκ τοῦ πρωτοκόλλου 250.000 στρέμματα δημοσίων γαιῶν. Σημειώσατε ὅτι αἱ γαίαι αὗται δὲν ἦσαν κἄν ὄλαι καλλιεργούμεναι, ἐπομένως κατάλληλοι διὰ τὸν σκοπὸν τῆς ἐγκαταστάσεως, ἀλλὰ πολλὰ ἐξ αὐτῶν εἶναι βουνώδεις ἐκτάσεις καὶ δάση. Ἐνῶ ἡ ἐπιτροπὴ ἐδαπάνη καὶ δαπανᾷ ἀκόμη εἰς ἐγκαθισταμένους πρόσφυγας ἐπὶ ἐκτάσεων πλέον τῶν 3,000,000, στρεμμάτων. Δικαίως λοιπὸν ἡ ἐπιτροπὴ ἔρχεται καὶ λέγει πρὸς τὴν Κυβέρνησιν πότε θὰ μὴ μεταβιβάσῃ καὶ τὰ ὑπόλοιπα στρέμματα ; Καὶ δὲν εἶναι δυνατόν πρὸς ἐκπλήρωσιν τοῦ σκοποῦ τούτου, εἰμὴ νὰ μεταβιβασθοῦν καὶ αἱ γαίαι τῶν ἀνταλλασσομένων περιουσιῶν τῶν ἀποχωρούντων Μουσουλμάνων. Καὶ κατὰ τοῦτο φρονῶ ὅτι ὀρθῶς ἐλήφθη ἡ ἀπόφασις τῆς μικτῆς

ἐπιτροπῆς, δυνάμει τῆς ὁποίας δὲν ἐλύθη τὸ ζήτημα τοῦ προσώπου, τὸ ὅποιον ἀποκτᾷ τὴν κυριότητα, δηλ. τὸ Κράτος ἢ ἡ ὁμάς τῶν προσφύγων, ἀλλ' ἀπλῶς, ὅπως ὑπηγάχθη καὶ πρὸ ἡμερῶν, ἐλύθη τὸ ζήτημα τοῦ χρόνου, ἀφ' οὗ ἄρχεται ἡ ἐλευθερία τῆς διαθέσεως ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, διότι ἡ σύμβασις τῆς ἀνταλλαγῆς ὀρίζει ἐν σχετικῷ ἀσθρῷ ὅτι δίδονται αἱ γαῖαι αὗται εἰς τὴν διάθεσιν τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, ἡ ὁποία εἶναι ὑποχρεωμένη νὰ τὰς διαθέσῃ ὑπὲρ τῶν προσφύγων καὶ δὴ κατ' ἀρχὴν, ὅπως δώσῃ τῆς αὐτῆς φύσεως κτήματα εἰς τοὺς πρόσφυγας. Ἐπομένως διὰ τῆς ἀποφάσεως τῆς μικτῆς ἐπιτροπῆς ἐκανονίσθη ἀπλοῦστα ὅτι ἡ ἐλευθερία τῆς διαθέσεως ὑπὸ τοῦ Κράτους ἄρχεται ὄχι ἀπὸ τῆς ἐκκαθαρίσεως, ἀλλ' ἀπὸ τοῦδε. Δὲν ἐβλήθη τὸ ζήτημα, ἂν τὰ κτήματα ταῦτα περιέχονται εἰς τὸ Κράτος κατὰ κυριότητα. Ἄρα δὲν μᾶς ἐνδιαφέρει, ἂν τὸ Κράτος μεταβίβασεν εἰς τὴν ἐπιτροπὴν τὰ κτήματα ταῦτα ὑπὸ τὴν ιδιότητα τοῦ ἰδιοκτῆτου ἢ ὑπὸ τὴν ιδιότητα τοῦ διαχειριζομένου τὰ κτήματα τῆς προσφυγικῆς ὁμάδας, ἰδιότητα, ἣν ἐν πάσῃ περιπτώσει ἔχει. Πάντως κατὰ τὴν σύμβασιν ἡ Ἑλλ. Κυβέρνησις ἔχει τὸ δικαίωμα τῆς διαθέσεως. Αὐτὸ τὸ δικαίωμα τῆς διαθέσεως θὲ τὸ ἐνασκήσῃ καὶ ὀφείλει νὰ τὸ ἐνασκήσῃ ἡ Ἑλλ. Κυβέρνησις ἐφ' ὅσον ἔχει ἀναλάβῃ τὴν ὑποχρέωσιν τῆς μεταβιβάσεως πρὸς τὸν ἐνεργοῦντα τὴν ἀποκατάστασιν ὄργανισμὸν, τῆς μεταοιδάσεως δηλ. τῶν 5.000.000 στρεμμάτων.

ΣΥΜΦΕΡΕΙ Η ΑΠΟΦΑΣΙΣ ΤΗΣ ΜΙΚΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Ἀρτεμιᾶδης. Κύριε συνάδελφε, μοῦ ἐπιτρέπετε;

Α. Μυλωνᾶς. Ὅριστε.

Ἀρτεμιᾶδης. Ἡ σύμβασις τῆς ἀνταλλαγῆς καθορίζει ἄλλην διάταξιν. Ἡ σύμβασις τῆς ἀνταλλαγῆς καθορίζει, ὅτι ὁ ἀνταλλακτέος ἀποξενούται ἔστω καὶ τῆς φιλῆς κυριότητος τῆς περιουσίας του εὐθὺς ἅμα τῇ ἐκκαθαρίσει τῆς περιουσίας του. Ἡ ἀπόφασις, τὴν ὁποίαν ἔχει λάβῃ ἡ Ἐπιτροπὴ, βεβαίως ἀπὸ ἀπόψεως σκοπιμότητος εἶναι ὀρθή, ἀλλ' ὑπάρχει τὸ ἐξῆς μέγιστον μειονέκτημα προκειμένου περὶ τῶν δικαιωμάτων τῶν ἀστυκῶν πληθυσμῶν. Ὡς γνωρίζετε, ἡ μικτὴ ἐπιτροπὴ ἐπὶ τῆς ἀνταλλαγῆς διὰ τὴν ἀξίωσιν ἐκάστου ἀνταλλακτέου μετὰ τὴν ἐκκαθάρισιν τῆς ἀπαιτήσεως θὰ δώσῃ μίαν ἀπόδειξιν. Ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἀποδείξεως ὁ ἀνταλλακτέος θὰ ἔχη μίαν ἀξίωσιν, ὁ Ἕλληνας κατὰ τοῦ Ἑλλ. Δημοσίου καὶ ὁ Τούρκος κατὰ τοῦ Τουρκικοῦ Δημοσίου. Καὶ ἡ ἀξίωσις αὕτη θὰ πληρωθῇ ἐκ μέρους τῶν ἐνδιαφερομένων κρατῶν· θὰ πληρωθῇ δικαίως· δηλ. ἡ Ἑλλ. Κυβέρνησις ἐναντι τῆς ἀξιώσεως τῶν ἀνταλλακτέων ἔχει τὸ δικαίωμα.

ωμα νὰ κάμῃ τὴν παροχὴν εἴτε εἰς κτήματα τοῦ αὐτοῦ εἶδους, εἴτε εἰς χρῆμα. Λοιπὸν ἐν ὄσῳ ἡ Μικτὴ Ἐπιτροπὴ δὲν προέβη εἰς τὴν ἐκκαθάρισιν τῆς ἀξιώσεως ἐκάστου ἰδιοκτῆτου, διὰ τῆς περιελεύσεως τῶν κτημάτων αὐτῶν σήμερον εἰς τὴν περιορισμένην διάθεσιν τῶν ἐνδιαφερομένων Κυβερνήσεων βεβαίως ἐξυπηρετεῖται ἐν τῇ γενικότητι ὁ σκοπός, τὸν ὅποιον ἐπιδιώκει τὸ κράτος, ἀλλ' οἱ ἀστικοὶ πληθυσμοὶ διατρέχουν τὸν ἐξῆς κίνδυνον, τὸν κίνδυνον αἰ ἀπαιτήσεις τῶν αἰ ἰδιωτικαὶ νὰ μὴ ἐκκαθαρισθοῦν ποτὲ διὰ τῶν μικτῶν ἐπιτροπῶν. Καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει πῶς εἶναι δυνατόν αὔριον ἢ ἀξίωσις ἐνός ἐκ στοῦ νὰ διαπιστωθῇ παρὰ τῶν μικτῶν ὑποεπιτροπῶν καὶ τελειωτικῶς νὰ γίνῃ ἡ ἐκκαθάρισις καὶ τῶν ἀπαιτήσεων μετὰ τῶν δύο κυβερνήσεων;

Μυλωνᾶς. Διατί δὲν θὰ γίνῃ;

Ἀρτεμιᾶδης. Τὸν κίνδυνον διαβλέπω εἰς τὸ ἐξῆς σημεῖον.

Ἐπειδὴ τὸ κράτος ἔχει τὴν ἐλευθέρην διαχείρισιν τῆς περιουσίας αὐτῆς, δύνανται νὰ τὴν διαθέσῃ ὅπως θέλει, ἐν ᾧ ἂν ἡ κυριότης παραμῆνῃ μέχρι τῆς ὀριστικῆς ἐκκαθαρίσεως καὶ τὸ κράτος δὲν εἶχε τὸ δικαίωμα ἐλευθέρως νὰ τὴν διαθέσῃ, ἀφ' ἐνός θὰ εἶχομεν τὴν ἀξίωσιν ἐκκαθαρισμένην παρὰ τῶν μικτῶν Ἐπιτροπῶν καὶ θὰ μετεβιβάσωμεν τότε νὰ ζητήσωμεν ἀπὸ τὸ κράτος τὴν ἀξίαν τῆς ἀπολεσθείσης περιουσίας, ἐνᾧ σήμερον μετὰ τὴν ληφθεῖσαν ἀπόφασιν εἶναι ἀμφίβολον ἂν αἱ ἐνδιαφερόμεναι Κυβερνήσεις θὰ προβοῦν εἰς τὴν ἐκκαθάρισιν τῶν ἀξιώσεων.

Μπακάλμπασης (Ἰπ. Γεωργίας). — Δὲν μοῦ λέγετε, κύριε συνάδελφε, τὸ συμπέρασμα αὐτὸ πόθεν τὸ ἐξάγατε;

Ἀρτεμιᾶδης. Τὸ ἐξαγάγω ἐκ τοῦ ἐξῆς γεγονότος· σήμερον αἱ κυβερνήσεις, ὅταν ἔχουν ἐλευθέρην τὴν διαχείρισιν τῆς περιουσίας, δύνανται νὰ διαθέσουν τὴν περιουσίαν αὐτὴν ὅπως θέλουν.

Μπακάλμπασης (Ἰπ. Γεωργίας). — Δηλαδή αἱ Κυβερνήσεις τὴν διαθέτουν τὴν περιουσίαν αὐτὴν διὰ τὴν προσφυγικὴν δόλητητα. Ἐὰν πραγματικῶς, κ. συνάδελφε, ἀποδεχθῆτε ὅτι δὲν εἶνε δυνατόν χωρὶς νὰ παραβλέσωμεν τὰ συμφέροντα τῆς προσφυγικῆς δόλητος, νὰ ἐφαρμόσωμεν τὴν ἀρχὴν ὅτι δυνάμεθα πραγματικῶς εἰς τοὺς ἀπολέσαντας κτήματα εἰς τὴν Μ. Ἀσίαν νὰ δώσωμεν κτήματα ἐν Ἑλλάδι, εἰλικρινῶς σᾶς λέγω ὅτι μία τοιαύτη ἀρχὴ ριπτομένη δύναται πραγματικῶς νὰ ὠφελήσῃ πολλοὺς πλουσίους καὶ κεφαλαιούχους τῆς Μ. Ἀσίας καὶ τῆς Θράκης, ἀλλ' ἀπὸ ἀπόψεως γενικῆς ἐκείνοι, τοὺς ὁποίους θὰ βλάβῃ θὰ εἶναι ἡ προσφυγικὴ δόλητης.

Ἀρτεμιᾶδης. Κύριε Ἰπουργέ, ἐγὼ τοιαύτην ἀρχὴν δὲν ἔχω ὑποστηρίξῃ. Ἐχω ὑποστηρίξῃ τὴν ἐξῆς ἀρχὴν ὅτι ἐν ὄσῳ αἱ ἀξιώσεις τῶν ἰδιωτῶν κατ' ἰδίαν ἐνός ἐκάστου ἀνταλλακτέου δὲν ἔχουν ἐκκαθαρισθῆ παρὰ τῆς ἐπιτροπῆς, διατρέχουν τὸν κίνδυνον νὰ διατεθοῦν διὰ τὴν δόλητητα τῶν προσφύγων, χωρὶς κατ' ἰδίαν ἕκαστος ἀνταλλακτέος νὰ λάβῃ ποσοστὸν τι ἐναντι τῆς ἐγκαταληφθείσης περιουσίας του.

Ἄ. Παπαναστασίου. Αὐτὸ θὰ ἦτο ὀρθὸν ἐὰν τηρηθοῦν ἀνεπαφοὶ αἱ γαῖαι ἕως οὗ γίνει ἐκκαθάρισις.

Ἄρτεμιᾶδης. Αὐτὴν τὴν ἀρχὴν δὲν τὴν ἀμφισβητῶ.

Ἄ. Παπαναστασίου. Εἰς τὸ τέλος, ὅταν θὰ γίνῃ ἡ ἐκκαθάρισις, θὰ εἶναι ζήτημα ὀλικῆς διαρρυθμίσεως τὸ ζήτημα πῶς θὰ ἱκανοποιηθῶσιν οἱ ἀστικοὶ πληθυσμοί, δηλαδὴ ἐὰν αἱ ἀστικαὶ περιουσίαι ἐν Ἑλλάδι δὲν εἶναι ἐπαρκεῖς, θὰ εἶδωμεν πῶς θὰ ἱκανοποιηθῶσιν, δεύτερον δὲ ἐὰν εἶναι ἐπαρκεῖς θὰ ἔχουν νὰ πληρωθῶσιν οἱ ἀγροτικοὶ πληθυσμοί, ἐπομένως εἶναι ζήτημα ὀλικῆς διαρρυθμίσεως, ἐὰν δὲν ἐπέλθῃ πλήρης ἰσοφάρισις· ἐὰν ἐπέλθῃ ἰσοφάρισις δὲν γεννᾶται ζήτημα. Τώρα διὰ τῆς μεταβιβάσεως τῆς κυριότητος διευκολυνόμεθα εἰς τὴν ἐγκατάστασιν τῶν προσφύγων ἀγροτῶν, δικαιολογούμεθα καὶ εἰς τὸ ζήτημα τῆς ἀποζημιώσεως τῶν ἀστικῶν πληθυσμῶν, διότι εἶναι δυνατόν τὰ ἀστικὰ κτήματα νὰ ἐκποιηθῶσιν, ἐφ' ὅσον εἶναι ἀδύνατον ἕκαστος ἀστὸς νὰ πάρῃ ἐν κτήμα ἀνάλογον πρὸς τὸ τῆς Μ. Ἀσίας. Τὸ συμφερότερον εἶνε νὰ ἐκποιηθῶσι τὰ ἀστικὰ κτήματα. Θὰ ἦτο ἀδύνατος ἡ ἐκδοσις χρεωγράφων ἐπὶ τῇ βᾶσει τῶν κτημάτων, ἐὰν δὲν ὑπῆρχεν ἡ κυριότης τοῦ κράτους. Ἐπομένως ἡ ὀρθότερα λύσις εἶναι αὕτη, ἡ ὁποία οὐδόλως ζημιοί, οὐδόλως περιγράφει τὰ δικαιώματα τῶν προσφυγικῶν πληθυσμῶν.

Η ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΙΣ ΤΩΝ ΠΕΡΙΟΥΣΙΩΝ

Ἄρτεμιᾶδης. Μᾶς δίδετε τὴν διαβεβαίωσιν, παρὰ τὴν λειψθεῖσαν ἀπόφασιν, ὅτι αἱ ἀξιώσεις αἱ ἰδιωτικαὶ εἶναι ἀνεπαφοὶ καὶ θὰ προβῶσιν εἰς τὴν ἐκκαθάρισιν τῶν περιουσιῶν αἱ μικταὶ ἐπιτροπαί; Διότι ἔχει τροποποιηθῆ ἡ Συνθήκη.

Μπακάλμπασης. Μὲ μίαν παράλειψιν ἐνδὸς κόμματος γίνε- ἡ παρεξήγησις, περὶ ἧς ὁμιλεῖτε, διότι ὅταν προσέξετε τὸ σχετικὸν ἄρθρον, θὰ ἴδητε εἰς τὴν Ἑλληνικὴν μετάφρασιν ὅτι πρόκειται περὶ κόμματος. Νομίζετε, ὅτι τὸ ἔργον τοῦ καθορισμοῦ τῆς ἰδιωτικῆς περιουσίας θὰ τὸ ἀφήσωμεν κατὰ μέρος; Δὲν δυνάμεθα.

Α. Μυλωνᾶς. Κύριοι συνάδελφοι, δὲν εἶναι δυνατόν παρὰ νὰ προχωρήσῃ ἡ ἐκκαθάρισις καὶ ἡ ἀποτίμησις, οὐδὲ θὰ εἶναι ἐμπόδιον εἰς τὴν ἐργασίαν αὐτὴν ἡ ἀπόφασις τῆς μικτῆς ἐπιτροπῆς. Ἐὰν ὑπάρχουν ἄλλα ἐμπόδια, τὰ ὅποια καὶ ἐγὼ βλέπω, εἶναι ἡ δυσχέρεια τοῦ ἔργου διὰ τὴν ἐξακρίβωσιν τῶν ἐν Τουρκίᾳ περιουσιῶν. Τοῦτο θὰ ἀπαιτήσῃ χρόνον καὶ μεγίστην ἐργασίαν, ἀσχέτως ὅλως πρὸς τὴν ἀπόφασιν τῆς Ἐπιτροπῆς.

ΠΡΟΚΑΤΑΒΟΛΗ ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΠΡΟΣΦΥΓΑΣ

Α. Παπαναστασίου. Δι' αὐτὴν τὴν ἐργασίαν ὑπάρχει νομοσχέδιον καὶ γίνεται ἐργασία περὶ προσωρινῆς ἐκτιμῆσεως τῶν κτημάτων μὲ προσωρινὴν προκαταβολὴν ἐπὶ ἀποζημιώσεσι, διὰ νὰ ζήσωσιν οἱ ἀνθρώποι αὐτοί.

Ἰασωνίδης. Αὐτὸ τὸ λαμβάνομεν ὑπ' ὄψιν.

Εἰς Πληρεξούσιος. Θὰ εἶναι δυνατόν οἱ πρόσφυγες νὰ λάβωσι μέρος.

Α. Παπαναστασίου. Δι' αὐτὸ λέγω ὅτι πρὶν ἀρχίσῃ ἡ ἐκποίησις, ἡ προκαταβολὴ ἐπὶ ἀποζημιώσεσι πρέπει νὰ προηγηθῇ.

ΤΑ ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΤΗΣ ΔΙΑΘΕΣΕΩΣ ΤΩΝ ΓΑΙΩΝ

Α. Μυλωνᾶς. Ἐὰν δὲν εἶχε τὴν ἐλευθερίαν τὸ κράτος νὰ μεταβιβάσῃ εἰς τὴν ἐπιτροπὴν τῆς ἀποκαταστάσεως τὰς γαῖας ταύτας θὰ διετρέχομεν τὸν κίνδυνον νὰ ἀτονίσῃ τὸ δάνειον. Μία δευτέρα συνέπεια εἶναι ὅτι δὲν θὰ ἦτο δυνατόν νὰ μεταβιβάσωμεν εἰς τοὺς πρόσφυγας καλλιεργητὰς τὴν κυριότητα, ὡς ὑπεστήριξα πρὸ ὀλίγου. Τοῦτο ἐπιβάλλεται ἀπολύτως ἐκ λόγων παραγωγικῶν καὶ κοινωνικῶν.

Οὐδεὶς εἶναι δυνατόν νὰ καλλιεργήσῃ μὲ ζῆλον, ὅταν δὲν γνωρίζῃ ἂν ἡ γῆ, ἐπὶ τῆς ὁποίας καλλιεργεῖ τῷ ἀνίχει. Ἐπομένως ἕνεκα τῶν δύο λόγων τούτων εἶναι ἀπαραίτητον νὰ γίνῃ τὸ ταχύτερον ἢ κατὰ κυριότητα διάθεσις τῶν μουσουλμανικῶν γαιῶν ὑπὸ τοῦ Κράτους.

Ρέντης. (Υπουργ. Ἐξωτ.) Προχθὲς εἶπατε, ὅτι διὰ τῆς ἀποφάσεως τῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς δὲν τροποποιῶνται οἱ ὅροι τῆς μεταβιβάσεως τῆς κυριότητος ἀλλὰ μόνον τὸ χρονικὸν ὄριον, ἀπὸ τοῦ ὁποίου μεταβιβάζεται ἡ κυριότης.

ΟΙ ΑΝΤΙΑΡΩΝΤΕΣ

Μυλωνᾶς. Μάλιστα. Δὲν νομίζω, ὅτι θὰ ἦτο δυνατόν νὰ ὑπάρξουν ἐπ' αὐτοῦ σοβαραὶ ἀντιρρήσεις.

Τὸ ἐλαττήριον τῆς ἀντιδράσεως κατὰ τῆς ἀποφάσεως ταύτης πιθανόν νὰ προσέρχεται ἐκ τοῦ ὅτι διαβλέπουν τινὲς ἀπὸ τοὺς ἐγκαταλιπόντας μεγάλα κτήματα καὶ περιουσίας ἐν Τουρκίᾳ, ὅτι δὲν θὰ δυνηθοῦν νὰ λάβωσιν εἰς εἶδος γαῖας ἐν Ἑλλάδι, ἀλλ' ἡ τοιαύτη προσδοκία ἀνθρώπων, ἀξίωμ δεβαίως πάσης συμπαθείας καὶ ἀποζημιώσεως διὰ τὴν καταστροφὴν, ἣν ὑπέστησαν, δὲν θὰ ἦτο δυνατόν νὰ πραγματοποιηθῇ ἀπλούστατα, διότι καὶ ἂν ὑποτεθῇ ὅτι εἶχον ἐκ τῆς συμβάσεως τῆς ἀνταλλαγῆς ἀτομικὰ ἐμπράγματα δικαιώματα αἱ μεγάλοι κτηματῖαι (ἐνῶ δὲν ἔχουν τοιαῦτα, ἔχουν ὅμως ἐνοχικὴν ἕκαστος ἀξίωσιν ἐπὶ τῆς ὁμάδος τῶν ὀθωμανικῶν περιουσιῶν) καὶ ἂν, λέγω, τοῖς παρεχωροῦντο μεγάλα γεωργικὰ κτήματα, θὰ ἐδικαιοῦτο τὸ Κράτος νὰ προβῇ εἰς ἀναγκαστικὴν ἀπαλλοτριώσιν τούτων, ὅπως καὶ τῶν λοιπῶν κτημάτων τῶν ἐντοπιῶν. Πῶς ἐλπίζουσιν εἰς ἀποζημιώσιν εἰς εἶδος ἐκ τῶν γαιῶν, ἐφ' ὅσον οἱ πληθυσμοὶ οἱ δεόμενοι γεωργικῆς ἀποκαταστάσεως πλεονάζουσιν καὶ ἐφ' ὅσον ἀναλογοῦσι 40 περίπου στρέμματα μόνον εἰς κάθε γεωργικὴν οἰκογένειαν; Ἡ ἀποβλέπουσιν ἴσως εἰς τὰς γαῖας ταύτας ὡς θάσιν ἐκδόσεως κτηματογράφων, περὶ ὧν θὰ ὁμιλήσω εὐθὺς ἀμέσως. Ἄλλ' ἡ βᾶσις αὕτη οὐσιαστικῶς θὰ ἦτο ἐστερημένη ἀξίας, ἐφ' ὅσον θὰ τὰς κατέχουν

δριστικῶς, ἔστω καὶ ὄχι κατὰ κυριότητά, οἱ ἀποκαθιστάμενοι καλλιεργηταί.

Ρένης. Γεννᾶται τὸ ἐρώτημα πῶς τοὺς ἀκτήμονας καθιστῶμεν κτηματίας, ἐξαίρουμεν δὲ τοὺς δικαιοῦχους πρόσφυγας.

Μυλωνᾶς. Ὅταν τελειώσῃ ὁ λογαριασμός καὶ ἡ ἐκκαθάρισις τοῦ λαθεῖν ἐνὸς ἐκάστου τινὲς τῶν ἐγκατασταθέντων προσφύγων δὲν θὰ ἔχουν νὰ λάθωσι τίποτε, ἀλλὰ ...

Ἀλ. Παπαναστασίου. Ὁὲ πληρώσωσιν.

Μυλωνᾶς. Ἀλλὰ θὰ πληρώνωσιν πάντως τὰς τοκοχρεωλιτικὰς δόσεις, αἵτινες θὰ περιέλθωσιν εἰς τοὺς δικαιοῦχους πρόσφυγας, οἱ ὅποιοι ἄλλως τε δὲν ἀποκλείεται νὰ λάθωσι καὶ εἰς εἶδος περιουσίαν, οὐ μόνον χρήματα, δηλ. δάση, βοσκάς, ἀστικά κτήματα. Περαιτέρω ἢ ἀπόφασις τῆς μικτῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῆς ἀνταλλαγῆς ἔχει καὶ μίαν ἄλλην ἀκόμη σημασίαν, ὡς ἐλέχθη ἤδη.

Ο ΑΥΤΟΝΟΜΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ

Ὁὲ διευκολυνθῆ καὶ ἡ ἔδρασις τοῦ ὄργανισμοῦ, ὁ ὅποιος θὰ διαχειρισθῆ αὐτὴν τὴν περιουσίαν, δηλ. ἐκτὸς τῶν καλλιεργουμένων γαιῶν, τὰ δάση, τὰς βοσκάς, τὰ ἀστικά κτήματα. Ἀρχεται λοιπὸν ἡ ἐλευθερία τοῦ Κράτους τῆς διαχειρίσεως αὐτῶν τῶν κτημάτων, πάντοτε ἐπ' ὠφελείᾳ τῶν προσφύγων. Καὶ μὴ λησμονήτε ὅτι πλεῖστα ἐκ τῶν ἀστικῶν κτημάτων ἔχουν ὑποστῆ φθῶραν σημαντικὴν καὶ ὑφίστανται καθημερινῶς τοιαύτην καὶ ἐρειπῶνται. Ἐπομένως ἔχει καθήκον τὸ Κράτος νὰ σκεφθῆ ἂν δὲν συμφέρῃ νὰ τὰ ἐκποιήσῃ ἐν πλειστηριασμῷ, ὅπως διὰ τοῦ τιμήματος ἀνακουφίσῃ ἀκριβῶς τοὺς δικαιοῦχους πρόσφυγας. Δὲν εἶναι δὲ καὶ εὐκόλον νὰ τὰ κρατήσῃ πρὸς ἐγκατάστασιν τῶν ἀστῶν προσφύγων, διότι πολλὰ ἐξ αὐτῶν εἶναι μεγάλα κτίρια καὶ δυσκόλως εἶναι δυνατόν ν' ἀποκατασταθῶν ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ κτιρίου πολλὰ οἰκογένεια. Ἐνῶ ἂν ἐκποιήθωσιν, θὰ εἶναι δυνατόν βαθμηδὸν νὰ κτισθῶν ἰδιαιτέροι συνοικισμοί, τοῦθ' ὅπερ προτιμοῦν οἱ πρόσφυγες.

Εἰς Πληρεξούσιος. Ὁὲ περιμένωμεν νὰ κτισθῶν νέα ;

Α. Μυλωνᾶς. Ἐγὼ δὲν σᾶς εἶπον, ὅτι θὰ ἐξωσθῶν ἀπὸ τὰ κτήματα οἱ προχείρως τοποθετηθέντες εἰς αὐτὰ πρὶν κτισθῶν τὰ νέα. Εἶπον βαθμηδὸν, ἢ διαχείρησις τῶν κτημάτων τούτων θὰ γίνῃ ἀπὸ ἕνα ὄργανισμὸν, συμφωνῶ δὲ ἀπολύτως μὲ πολλοὺς προλαλήσαντας, ὅτι ὁ ὄργανισμὸς οὗτος πρέπει νὰ ἔχῃ τραπεζικὴν διαχείρησιν καὶ δικη κτηματικὴν.

ΕΚΠΟΙΗΣΙΣ

Α. Μυλωνᾶς. Ὡς πρὸς τὴν ἐκποίησιν τῶν κτημάτων θὰ συνίστων νὰ ἐγίνετο ὅσον τὸ δυνατόν εὐρύτερος πλειστηριασμός καὶ ὄχι μόνον μεταξὺ τῶν προσφύγων, ὁ ὅτι ὁ κύκλος τῶν πλειοδοτούντων εἶναι μικρὸς καὶ ἐπομένως ἡ πλειοδοσία ἀποβλήν ἐπ' ὠφελείᾳ τῶν ὀλίγων καὶ εἰς βλάβην τῆς ὁμάδος τῶν προσφύγων. Ὁ πλειστηριασμός πρέπει νὰ γίνῃ εὐρύτατος, κτηματικῶς δὲ καὶ βαθμιαίως διὰ νὰ μὴ πέσουν αἱ τιμαὶ δι' ἀνθρώπων ἐκποιήσεων. Ἴσως θὰ ἔπρεπε ὁ ὑπερθεματισμὸς νὰ γίνῃ

μετὰ τὴν ἀποτίμησιν τῶν ὀθωμανικῶν τούτων κτημάτων ὑπὸ τῆς μικτῆς ἐπιτροπῆς διὰ νὰ μὴ χρησιμεύσῃ ἡ τυχὸν ὑψηλὴ τιμὴ τῆς πλειοδοσίας ὡς βᾶσις ἐκτιμήσεως ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς εἰς βᾶρος τῶν λογαριασμῶν μας. Ἀλλ' ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει θὰ ἐπήρχετο ἐπιζημία ἀναβολῆς.

Ἡ μόνη εὐκολία ἢ ὁποία ἡδύνατο νὰ παρασχεθῆ εἰς τοὺς θέλοντας νὰ ὑπερθεματίσωσιν πρόσφυγες εἶναι αὕτη. Νὰ ἐκδοθῶν προσωρινὰ ὁμολογία ἐπὶ τῶν ἀπαιτήσεων τῶν ἐκ τῆς ἀνταλλαγῆς καὶ νὰ τοῖς ἐπιτραπῆ νὰ προσέρχωνται εἰς τὸν πλειστηριασμὸν ἐπὶ τῇ βᾶσει τῶν ὁμολογιῶν τούτων.

ΑΙ ΚΤΗΜΑΤΙΚΑΙ ΟΜΟΛΟΓΙΑΙ

Ὑπεστηρίχθη πολλαχόθεν ὅτι θὰ ἦτο δυνατόν νὰ εὑρεθῶν πολλοὶ καὶ ποικίλοι πόροι ἀπὸ ἕνα αὐτόνομον ὄργανισμὸν, ὁ ὅποιος θὰ κινήσει τὴν ἀκίνητον αὐτὴν ἰδιοκτησίαν, διὰ τῆς ἐκδόσεως κτηματικῶν ὁμολογιῶν. Εἶναι δηλαδή ἡ ἔννοια τῆς κτηματικῆς πίστεως. Νὰ ἐκδοθῶν κτηματικαὶ ὁμολογίαι, αἱ ὁποῖαι νὰ τεθῶν εἰς κυκλοφορίαν καὶ ἀπὸ τὸ τίμημα τῶν ὁμολογιῶν τούτων νὰ εὑρεθῶν τὰ χρήματα, τὰ ὁποῖα θὰ διατεθῶν διὰ τοὺς ἀστῶς πρόσφυγας καὶ διὰ τὰς ἄλλας προσφυγικὰς ἀνάγκας. Τὸ θέμα θεωρητικῶς ἐμφανίζεται ἀπλοῦν, ἀλλὰ φοδοῦμαι ὅτι ἐν τῇ πράξει θὰ εὑρῆ πολλὰ προσκόματα. Εἰς τὴν σημερινὴν ἰδίᾳ κατάστασιν τοῦ τόκου, εἶναι δύσκολον ν' ἀπορροφήσῃ ἐλευθέρως ἢ ἀγορὰ εἰς μεγάλην κλίμακα τοιαύτας ὁμολογίας. Καὶ ἂν ἀκόμη αὐταὶ παρέχουν πλήρη πίστιν, καὶ ἂν τὰ ἀκίνητα, ἐφ' ὧν στηρίζωνται εἶναι εὐκόλως ἐκποιήσιμα ἐν περιπτώσει ἐκτελέσεως. Αἱ ὑπὸ τύπον προκαταβολῶν πρὸς τοὺς πρόσφυγας χορηγίαι δὲν θ' ἀποφέρουν τόκον, ἵνα δι' αὐτοῦ ἐξυπηρετεῖται ἔστω καὶ ἐν μέρει ὁ ὀφειλόμενος εἰς τὰς ὁμολογίας τόκος καὶ συνεπῶς δέον νὰ γίνῃ ἄλλοθεν ἡ ὑπηρεσία αὐτοῦ ἐκ τῶν εἰσοδημάτων ἰδίᾳ ἢ ἐκ τοῦ τιμήματος τῶν ἀκινήτων. Προϋποθέτω ὅτι ἡ ἀγορὰ πρέπει νὰ ἀπορροφήσῃ ἐλευθέρως τὰς ὁμολογίας, διότι ἂν πρόκειται νὰ προσάγωνται αὐταὶ εἰς τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν διὰ νὰ ἐκδίδῃ ἐπ' αὐτῶν χαρτονομίσμα, τότε βεβαίως ἀπομακρυνόμεθα ἀπὸ τὴν ἔννοιαν τῆς κτηματικῆς πίστεως, διὰ νὰ καταλήξωμεν εἰς τὴν ἔκδοσιν πληθωρικοῦ χαρτονομίσματος, τὸ ὅποιον, ὡς εἶπον, ἀπουκρούω.

Βεβαίως ἂν αἱ κτηματικαὶ ὁμολογίαι δὲν ἀπορροφηθῶσιν ἐλευθέρως εἰς τὴν ἀγοράν, εἶναι δυνατόν ἐν τινὶ μέτρῳ νὰ προσάγωνται εἰς τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν, ἰδίᾳ, καὶ εἰς ἄλλας Τραπεζάς, ὅπως ἐπὶ τῇ βᾶσει αὐτῶν, ὡς τίτλων ἐνεχύρου, δίδεται ποσὸν τι ὑπὸ τύπον δανείου εἰς τὸν προσάγοντα πρόσφυγα. Διότι αἱ Τραπεζαὶ κατὰ τὴν τραπεζικὴν τέχνην δὲν εἶναι δυνατόν νὰ διαθέτουν ἐκ τῶν διαθέσιμότητων, ἐκ τῶν καταθέσεων τῶν, μεγάλην ποσὰ εἰς μακροπρόθεσμα δάνεια. Τοῦτο ἀντίκεινται εἰς τὴν ὑγιή τραπεζικὴν πολιτικὴν, διότι ἀκίνητοποιεῖσθαι οὕτω ἄξιαι, αἱ ὁποῖαι εἶναι δυνατόν εἰς δεδομένην στιγμὴν νὰ κλονίσουν τὰς Τραπεζάς. Ἄρα δὲν ἔχω μεγάλας ἐλπίδας ὅτι καὶ ὁ δανεισμὸς οὗτος θ' ἀποδώσῃ μεγάλην ποσὰ. Δέχομαι ὅτι θὰ ἦτο δυνατόν νὰ εὑρεθῆ διὰ τῶν κτηματικῶν ὁμολογιῶν σημαντικὸν χρηματικὸν ποσόν, ἀλλ' ὄχι

τόσον μεγάλο, ὄχι εἰς τοιαύτην κλίμακα, ὥστε πραγματικῶς νὰ κινητοποιηθῆ ἀμέσως ἢ ἀκίνητος αὐτὴ ἰδιοκτησία τῶν προσφύγων, ὡς ὑπετέθη. Διότι ἂν τοῦτο ἦτο δυνατόν, μὴ λησμονῶμεν ὅτι καὶ αἱ ὁμολογίαι τοῦ ἀγροτικοῦ νόμου θὰ ἦτο δυνατόν ν' ἀπορροφηθοῦν ἀπὸ τὴν ἀγορὰν καὶ νὰ πληρωθοῦν οἱ ἰδιοκτῆται εὐθὺς ἀμέσως διὰ τῆς χρησιμοποίησεως τῶν τοιούτων ὁμολογιῶν, αἱ ὁποῖαι ἔχουν, ἐκτὸς τῆς ὑπεγγυότητος δλων τῶν κλήρων, τὴν ἐγγύησιν τοῦ Κράτους καὶ πλεῖστα προνόμια. Ἄρα δὲν εἶναι τόσον ἀπλοῦν, ὅπως ὑπεστηρίχθη τὸ ζήτημα, καὶ δεῖται ἰδιαίτερας μελέτης. Ἡ βαθμιαία ἐκποίησης τῶν ἀκινήτων καὶ ἡ δι' ὁμολογιῶν προξεδόφλησις τοῦ προϊόντος τῆς ἐκποίησεως πρέπει νὰ εἶναι ἡ βάσις.

Η ΕΚΚΡΕΜΟΤΗΣ ΤΗΣ ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΕΩΣ

Διὰ τὴν ἐκκαθάρισιν τῶν περιουσιῶν πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι ὑπάρχει μακρὰ ἐκκρεμότης. Εἶναι δυσχερέστατον τὸ θέμα καὶ ἡ μικτὴ ἐπιτροπὴ δὲν ἔδειξε τὴν ἀπαιτουμένην δραστηριότητα, ὅπως προεβή τὸ ταχύτερον εἰς τὸ ἔργον αὐτό. Παρῆλθεν ἱκανὸς χρόνος καὶ ἀκόμη συζητοῦμεν κατὰ ποῖον σύστημα θὰ γίνῃ αὐτὴ ἡ ἐκκαθάρισις. Καὶ ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας ἐτόνισεν ὅτι ἐκ παραλλήλου πρὸς τὴν ἀνεύρεσιν τῶν ἀπαιτήσεων τῶν προσφύγων καὶ τὴν ἐκκαθάρισιν αὐτῶν ἐν Ἑλλάδι θὰ γίνῃ ἡ ἀποστολὴ ἐν Τουρκίᾳ ὅπως μελετήσῃ τὸ κτηματολόγιον καὶ λάβῃ καὶ στοιχεῖα ἐκείθεν. Βεβαίως τὸ παράλληλον τοῦτο δὲν ἀποκλείεται, ἀλλ' ἀσφαλῶς φοβοῦμαι ὅτι ἐλαχίστους καρποὺς θὰ φέρῃ. Διότι ἐν Τουρκίᾳ τὸ κτηματολόγιον, καθὼς εἶναι γνωστὸν, δὲν ἔχει εὐρετήριον, ἐφ' ὅσον δὲ δὲν ἔχει στοιχεῖα ὁ ἔχων τὴν ἀπαίτησιν δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἀνευρεθῆ τὸ κτῆμα του εὐκόλως. Μὲ τὴν κατάστασιν τοῦ κτηματολογίου τῆς Τουρκίας, καὶ ἂν θεωρηθῆ ὅτι ἐπιτρέπου ἐλευθέρως τὴν χρησιμοποίησιν τῶν βιβλίων τούτων εἰς τὴν ἀποστολὴν, τὴν ὁποῖαν θὰ στείλωμεν ἐκεῖ, πάλιν αἱ δυσχέρειαί θὰ εἶναι σημαντικαί.

Ο ΤΡΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΕΩΣ

Α. Μπακάλμπασης. Ὅτε εἶχον τὴν τιμὴν νὰ παρουσιασθῶ πρὸς ὑμᾶς, ὡς ὑπουργὸν τῆς Γεωργίας, μᾶς ἐδόθη ἐπ' αὐτοῦ εὐκαιρία νὰ συζητήσωμεν γενικώτερον. Τὸ μόνον βέβαιον εἶναι τὸ ἔξῃς. Ὅταν ὠμιλοῦμεν περὶ κτηματολογίου τῆς Τουρκίας, οὐδέποτε πραγματικῶς ἐξώγκωσα τὴν σημασίαν καὶ τὴν ἀξίαν, διότι πραγματικῶς τὸ κτηματολόγιον τὸ τουρκικὸν δὲν εἶνε τέλειον. Τὸ μόνον τὸ ὁποῖον ἔχει εἶναι τὸ ἔξῃς, ὅτι ἔχει τὴν ἐγγραφὴν τῶν κτημάτων κατὰ καζάδες. Ἡ Τουρκία, νομίζω, ἔχει ὑποχρέωσιν νὰ μὴ ἀποκρύψῃ τὸ κτηματολόγιον ἀπὸ τοὺς ἀντιπροσώπους τῆς Ἑλλάδος, οἱ ὁποῖοι θὰ ἔχουν καὶ τὴν μικτὴν ἐπιτροπὴν μετ' αὐτῶν. Εἰς τοὺς καζάδες ἀναγράφονται νὰ ὀνόματα τῶν Ἑλλήνων ἰδιοκτητῶν. Δὲν μᾶς ἐνδιαφέρει ἡ μεταγραφὴ. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον μᾶς ἐνδιαφέρει εἶναι πρῶτον νὰ ἐκκαθαρίσωμεν τὴν περιουσίαν τῶν νομικῶν προσώπων, ἐφ' ὅσον τὸ τοιοῦτο εἶναι δυνατόν. Δεύτερον

προκειμένου περὶ τῆς ἰδιοκτησίας δὲν θὰ εἶχομεν ἀρκετὰ στοιχεῖα διὰ νὰ ἀπευθυνόμενα εἰς τοὺς ἰδιοκτῆτας, οἱ ὁποῖοι εὐρίσκονται ὡς πρόσφυγες ἐν Ἑλλάδι. Ἐπομένως πέρνω μίαν βάσιν, ἐπὶ τῆς ὁποίας μμποροῦμεν νὰ στηριχθῶμεν. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον πρὸ παντὸς μᾶς ἀπησχόλησεν ἦτο ἡ ἀνασύστασις τῶν κοινωτικῶν συμβουλίων ὅπως ἡμεῖς τὰ φανταζόμεθα. Τί κάμνομεν λοιπὸν ἐν τῷ μεταξύ; Ἔχω 42 Μητροπολιτικὰς ἔδρας. Τὰς Μητροπολιτικὰς ἔδρας τὰς θέτω ὡς ἕνα ὀργανισμὸν ὁ ὁποῖος θὰ ἐπιληφθῆ τοῦ ζητήματος τοῦ καθορισμοῦ τῶν περιουσιῶν ἀφ' ἐνὸς καὶ εὐύτερον τῶν νομικῶν προσώπων. Ὅταν δὲ λέγω κοινωτικὸν συμβούλιον δὲν ἐννοῶ μόνον τὸν παππᾶν, ἀλλὰ ὁλόκληρον τὸ συμβούλιον τὸ ὁποῖον ἔχομεν. Βεβαίως δι' αὐτοῦ τοῦ τρόπου δὲν νὰ κατορθώσω νὰ ἔχω παρὰ μόνον τὰς περιουσίας ἐν μέρει.

Φίλωνδρος. Ἐλήφθη ὑπ' ὄψιν ὅτι δὲν συμπέπτουσιν αἱ διαιρέσεις αἱ διοικητικαὶ μετὰ τὰς πολιτικὰς;

Α. Μπακάλμπασης. Δὲν μᾶς ζητοῦσι αὐτὸ, κ. Συνάδελφε. Ἐν τῷ μεταξύ ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον κάμνω εἶναι τὸ ἔξῃς. Θὰ ὑπάρχουν ἐπιτροπαί, αἱ ὁποῖαι θὰ ἀποσπῶσιν τὰς δηλώσεις εἰς τὰς Κοινότητες. Ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον θὰ ἐπιτευχθῆ δὲν θὰ εἶναι τὸ τέλειον, ἀλλὰ θὰ εἶναι πάντως πολὺ καλῦτερον ἀπὸ ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἔχομεν μπροστά μας ἀπὸ τὴν ἀδυναμίαν τοῦ νὰ κατορθώσωμεν ν' ἀνεύρωμεν τὰς περιουσίας τὰς ὁποίας ἐγκατελείψαμεν εἰς τὴν Μ. Ἀσίαν. Τώρα ἐὰν ὑπάρχῃ κανένας ἄλλος, ὁ ὁποῖος ἔχει καλῦτερον σύστημα ἀπὸ αὐτό, τὸ ὁποῖον συνεζητήθη μετὰ δλους τοὺς πρόσφυγας, εὐχαρίστως τὸ ἀποδέχομαι.

Α. Μυλωνάς. Οὐδόλως ἀμφισβητῶ ὅτι δὲν ὑπάρχει τρόπος ἄλλος παρὰ ἀφ' ἐνὸς ἢ ἔρευνα ἐν Ἑλλάδι καὶ ἐκ παραλλήλου ἢ ἔρευνα ἐν Τουρκίᾳ. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἐπεθύμουν, θὰ ἦτο ἡ μεγαλυτέρα ταχύτης εἰς τὴν ἐργασίαν αὐτήν, διότι ἐπειδὴ ἀκριβῶς εἶναι δύσκολος, δὲν πρέπει νὰ παρέρχεται ὁ χρόνος καὶ δὲν δύνασθε ν' ἀμφισβητήσητε, ὅτι ἡ Μικτὴ Ἐπιτροπὴ δὲν ἔδειξεν ἐν προκειμένῳ τὴν ἀπαιτουμένην δραστηριότητα. Εὐχομαι εἰς τὸ μέλλον νὰ ἀναπτυχθῆ μεγαλυτέρα.

Α. Παπαναστασίου. Ἡ Μικτὴ Ἐπιτροπὴ ἀπησχολήθη μετὰ τὴν ἀνταλλαγὴν τῶν πληθυσμῶν ἕως τώρα.

Α. Μπακάλμπασης. Ἀπησχολήθη καὶ μετὰ αὐτὰ περὶ τὸ τρίμηνον, ἀλλὰ δὲν κατώρθωσε νὰ κάμῃ παρὰ μερικὰς δηλώσεις.

Α. Μυλωνάς. Μετὰ δικαιοῦντε.

Α. Μπακάλμπασης. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἐκάμαμεν ἦτο τὸ ἔξῃς: Μόλις ἤλθομεν ἰδρύσαμεν μίαν διεύθυνσιν ἀνταλλαγῆς, τῆς ὁποίας τὸ κύριον ἔργον ἦτο καὶ αὐτό, διότι ὅπως γνωρίζετε κάλλιον ἐμοῦ, τὸ ζήτημα τῶν κτημάτων τῶν τουρκικῶν καὶ τὸ ζήτημα τῶν περιουσιῶν τῆς Μ. Ἀσίας καὶ τῆς Θράκης εὐρίσκειτο παρημελημένον.

ΑΙ ΑΚΥΡΟΙ ΔΙΚΑΙΟΠΡΑΞΙΑΙ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΧΩΡΩΝ

Α. Μυλωνάς: Ἦθελον νὰ θίξω καὶ μερικὰ ἄλλα ζητήματα, τὰ ὁποῖα, καθ' ὅσον ἐνθυμοῦμαι, δὲν ἐθίχθησαν ἀπὸ τοὺς προλαλήσαντας. Παραμένει ἐκκρεμὲς τὸ ζήτημα τῶν συμβάσεων τῶν ἀκύρως γενομένων ἐπὶ ἀκινήτων νέων χωρῶν.